www.e-rara.ch

[Summa theologica]

Antonin

[Basel], [1485]

Universitätsbibliothek Basel

Persistent Link: https://doi.org/10.3931/e-rara-15896

Proemium in secundam partem summe clarissimi viri fratris Antonini archiepiscopi Florentini ordinis predicatorum

www.e-rara.ch
Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d’imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L’éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l’imprimerie jusqu’au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

Proemiū in ſecundam partem ſumme Clariſſimi viri fratris Antonini archiepi florentini ordinis Predicatoꝝ.

Tu cōtri/
bulaſti capita dra
conū in aquis. tu
confregiſti capita
draconis. ps. lxxiij
dicit dñs Eze. xviij.
Aīa que peccaue
rit ipa morieť. De
aīa quidē ⁊ ei⁹ no
bilitate ⁊ ꝺ͛ potē/
tijs eius quibꝫ opaꝛ. ⁊ qūo hō eas dēat exercere
de paſſionibꝫ quoqꝫ ipſius que ſunt principia
peccatoꝝ. ac etiā de peccato in genere quod occi/
dit aīam. ꝑ quod hōīes trāſgrediunť leges que
ponunť in ſeptēplici genere. dictū eſt in prima
pte pcedēti. Nunc aūt qꝛ in materia morali ſer/
mones particulares ſunt vtiliores. ideo in hac
ſcda pte ageť de ſingulis vicijs in pticulari. pri/
mo ꝑ modū pdicatōis. deinde ꝑ modū doctrine
Et draco quidē eſt diabolus. qui vt dꝛ Job vlť.
Jpe eſt rex ſuꝑ oēs filios ſupbie. vt ipa ſupbia
ſit vxor eius que regina ⁊ mater poniť a Greg.
xxxi. moral. oīm vicioꝝ. Capita draconū ſunt ſe/
ptem vicia capitalia que oriunť ex ea. ſ. Auari/
cia. Jnanis gloria. Luxuria. Gula. Jra. Jnui/
dia. ⁊ Accidia. quoꝝ quodlibet hēt ſuas filias.
quodlibet hoꝝ eſt caput draconis. ⁊ ſic ſunt plu
ra capita draconū. Vñ dꝛ. Contribulaſti capita
draconū. ꝗ ab vno dracone diabolo ⁊ eius vxore
ſupbia pcedūt. ⁊ ideo in ſingulari poſtea dicit.
Tu ꝯfregiſti capita draconis. Jſte eſt ille draco
magnus ⁊ rufus de quo dꝛ Apoca. xij. ꝙ mane
bat paratus ad deuorādū filiū mulieris amicte ſo
le ⁊c. qui draco hēbat capita. vij. ⁊ cornua. x. Dra
co eſt diabolus venenatus multa malicia. mag/
nus naturali potētia. rufus. i. ſanguinolēt⁹ ſe/
uicia qui circuiuit querēs quē deuoret. Nā ⁊ fi/
lium virginis que eſt mulier amicta ſole. i. xp̄m
qui recturus erat mūdū deuorare queſiuit ſꝫ nō
valuit. ⁊ quēlibet bonū fidelē qui eſt filius eccle
deſignate etiā per illā mulierē qꝛ ⁊ vnitū cū xp̄o
querit deuorare. ꝗ deo coopante ñ valet. ꝗ demū
ꝓijciť ille draco diabolus in terrā infernalē in
fine mūdi vt amplius non noceat. Capita. vij.
ſunt ſeptē vicia capitalia que dñr mortalia. que
occidūt aīam cū filiabꝫ ſuis. ⁊ ad ipa reducūtur
trāſgreſſiones. x. pceptoꝝ ſignata ꝑ cornua decē
his capitibꝫ mordet. his cornibus vulnerat. Et
qꝛ qdlibet hoꝝ vicioꝝ ē quedā lepra ſpūalis que
inficit ⁊ maculat aīam. ſ. tollēdo decorē grē. ideo
in ſacra ſcriptura deſignať ꝑ. vij. leproſos. Naz
lepra ſupbie que aliqñ poniť quaſi ꝓ eodē cū va
na gloria ꝑpter magnā ſilitudinē figurať in lep̄
Ozie. qui ꝑpter ſuperbiā ⁊ pſumptōem cū eſſet
rex voluit officiū ſacerdotū vſurpare. ſ. incēſum
offerēdo in templo. ꝑpter quod lepſus effectus
eſt. ij. Paral. xxvi. Lepra auaricie figurať per le/
pram Giezi qui ꝑpter auariciā effectus eſt lep/
ſus. vt pꝫ. iiij. Re. v. ⁊. i. q. i. cum ordinareť. Le/
pra luxurie ſignificatur in lepra que impcata fu
it Joab a Dauid dicēte. Non deficiet de domo
Joab patiēs fluxū ſeminis lepſus ⁊ tenens fu/
ſum. cadēs gladio ⁊ indigens pane. ij. Regū. iij.
Pōt etiam ſignificari per. x. leproſos. Luce. xvij.
quia. x. ſunt ſpecies eius ⁊ dictū eſt eis. Jte ⁊ o/
ſtendite vos ſacerdotibꝫ qꝛ nullū viciū ita abſcō
ditur ab oībꝫ ſacerdotibꝫ ſicut iſtud. Lepra inui/
die ſignificať per lepram Marie ſororis Aaron
que qꝛ ex inuidia murmurauit ꝯtra Moyſen fa
cta eſt leproſa vt Nume. xij. Lepra accidie ſigni/
ficatur per leprā Moyſi. qui mittēs manum in
ſinu effecta eſt leproſa Exo. iiij. Sic accidioſus
manū tenet in ſinu. i. non operať. Lepra ire ſig/
nificať per leprā Naaman. cui cū miſiſſet Heli/
ſeus dictum vt lauareť in Jordane ⁊ mundare
tur a lepra. abijt indignās ⁊ iratus. vt habeť. iiij.
Regum. v. Vñ non eſt mūdatus niſi poſt depo
ſitam irā. Lepra gule figurať per quatuor lepro
ſos qui manebāt iuxta portaꝫ Samarie. qui ac
ceſſerunt ad tentoria inimicoꝝ ad ꝯmedendū ⁊
bibendū. iiij. Re. vij. qꝛ quatuor ſunt modi gule
ſm Joannē Caſſianū. Et quia genus hūanuꝫ
erat infectum omī iſta lepra. ſed per euꝫ mūda/
tum. ideo in figurā deſcendente ieſu de monte
id eſt de celo primo occurrit ei leproſus queꝫ ſa/
nauit. Et hoc eſt quod dꝛ. Contribulaſti. ſ. tu de
us incarnatus de quo dixerat. Opatus eſt ſalu
tem in medio terre. tu ꝯfirmaſti in virtute tua
mare. i. tu genus humanū ꝓfundiſſimi cordis
tua auctoritate firmaſti. dando ei legē ne tranſi
ret terminos eius. vt dꝛ Prouer. viij. ſed draco
nis ſuggeſtione ꝯturbatum eſt mare ⁊ legeꝫ fre
git. Sed tu capita draconū ꝯtribulaſti. i. iſta vi/
cia capitalia debilitaſti in aquis ſapiē ⁊ doctrīe
ſcripturaꝝ. de qua aqua Eccle. xv. dꝛ. Aqua ſapi
entie ſalutaris potauit illum. Hec docēt qūo de/
bemus cauere vicia ⁊ ex nocumētis eorū dimit/
tere. ꝓut in hac ſcda pte oſtēdeť. vel in aquis ſa/
cramētalibꝫ. quoꝝ primū eſt aqua baptiſmatis
⁊ poſt baptiſmū aqua pnīe. de quibꝫ dꝛ Ezechi.
xxxvi. Effundā ſuꝑ vos aquā mundā. ⁊ mūdabi
mini ab omnibꝫ inquinamētis veſtris. Et de hꝫ
agiť in tertia pte ſcꝫ de ſacris ⁊ de diuerſis ſtati/
bus populoꝝ. qui ſanctificanť ꝑ has aquas. ⁊ fi
guranť ꝑ aquas. qꝛ aque multe ſunt popl'i mul/
ti. Apoca. xix. vel in aquis grē ⁊ virtutibꝫ pcedē
tibus ab ea. de qua aqua dixit xp̄s. Qui biberit

ex aqua quã ego dabo ei fiet in eo fons aque ſali
entis in vitã eternã Ioã. iiij. Et in his aquis nõ
ſolũ ꝯtribulant̃. i. debilitant̃ vicia ſed etiã ꝯſtrin
guntur ex toto. de quibꝰ aquis. i. grã ꝛ virtutibꝰ
in. iiij. pte agitur. Vñ in figurã in aquis iorda-
nis lepſus Naamã ſepties lotus fuit mũdat᷑. iiij.
Re. v. Inſuper qꝛ peccatũ quodlibet excecat mẽ
tem ſcḋm illud Sophonie. i. Ambulabũt vt ceci.
qꝛ dño peccauerũt. Et figurãtur. vij. vicia p. vij.
cecos. Superbia per cecitatẽ Sauli qui cadenſ
in terrã nihil videbat. Superbia eñ pſequeba
tur xpianos. Act. ix. Auaricia per cecitatẽ Tho
bie. qui excecatus eſt a ſtercore irundiñũ. iſta tẽ-
poralia bona vt ſtercora reputat aplſ. Phili. iij.
Luxuria per cecitatẽ Sãpſonis qui ꝓpter amo-
rem ad mulierẽ Dalilã excecatus ẽ a philiſteis
Iudi. xvi. Inuidia per cecitatẽ Hely qui vide
re nõ poterat lucernã dñi priuſqȝ extingueretur. i.
Re. ij. Sic inuidus nõ põt videre bona ꝓximi.
niſi extincta vel diminuta. Accidia quaſi per ce-
citatẽ Iſaac cuius oculi caligauerũt ꝛ videre nõ
poterat p̃ ſenectute Geñ. xxvij. Sic accidioſus
vt ſenex ꝛ debilis nil opatur. Ira ſignificat̃ per
cecum qui clamabat in via nec poterat cõpelci a
turba Lu. xviij. Sic iroſus clamat nec põt qui-
eſcere. Gula per cecũ natũ Ioan. ix. Nam iſtud
viciũ adducimus a natiuitate nobiſcũ. Et xpũs
cecos illumĩauit Mat. xi. Ceci vident. Et ſic tu
ꝯtribulaſti capita draconis in aquis. vñ in figu
ram cecus natus ad aquas Syloe fuit illumĩa
tus Ioã. ix. Per peccatũ etiã hõ efficit̃ ſimil' be-
ſtijs ſcḋm illud ps. Cõparatus ẽ iumentis inſipi
entibꝰ ꝛ ſilis factus eſt illis. ꝛ per ſupbiã efficit̃
ſilis leoni. vñ ꝓphẽta. Leo rugit quis non time
bit. Per inanẽ gloriã efficit̃ ſimil' pauoni. p lu-
xuriam porco. ij. Pe. ij. Quaſi ſus lota in volu
tabro luti. p auariciã ſerpenti qui comedit ter-
ram Geñ. iij. Terrã comedes oibꝰ diebꝰ. dictuȝ
fuit primo ſerpenti p irã cani qui crudel' eſt ꝛ la
trat ꝛ mordet. ps. Erue de manu canis animaȝ
meã. Dñr iudei canes ꝓpter crudelitatem erga
xp̃m. per accidiã aſino. vnde ꝓpheta Ezech. xxiij.
quoꝝ carnes ſunt vt carnes aſinoꝝ. qḋ eſt aĩal
pigꝝ ꝛ tardũ. p gulam vrſo qui ꝓpter auiditatẽ
ad mel occiditur. vel lupo qui eſt aĩal vorax Ma
thei. vij. Veniũt ad vos in veſtimẽtis ouiuȝ. in
trinſecus aũt. i. occulte ſunt lupi rapaces. Sed
ꝯtribulat ꝛ ꝯfringit deus capita draconũ. i. vici
orum p que efficitur hõ peccator beſtialis. qꝛ pec
catores vt beſtie tradũtur deuorãdi in eſcã ꝑplis
ethiopũ. i. demonũ. Sed xp̃s in aquis d' beſtijs
facit nõ ſolum hoĩes ſed ſil'es angelis Lu. xx. Eq-
les ſunt iuſti angelis dei. ꝛ ad motũ aque piſcie
p angelũ ſanabat̃ vnus infirmus in eã intrãs.
Ioan. v. qui infirmus figurat peccatorẽ beſtia-
lem poſt peccatũ Per peccatũ quodlibet horum

dat̃ homo in ptãte diaboli ꝛ ſeruũ. ij. Pet. ij. A
quo quis ſupatus ẽ ſeruus eius eſt. Vñ ꝛ figu
rantur per. vij. demoniacos in ſacra ſcriptũa. In
uidus per Saulẽ inuidũ vexatuȝ a demonio. i.
Re. xvi. Auarus per lunaticũ quẽ diabolus ꝓij
ciebat in ignẽ ꝛ aquã. Mat. ix. qꝛ auarus p ma-
re ꝛ p ignem caloꝝ diſcurrit ad ꝯgregãduȝ vſqȝ
ad picula mortis. Luxurioſus p filiã Cananee
que male vexabat̃. Mat. xv. Iuuenes eñ maxie
vexant̃ a luxuria. Accidioſus p hoĩem mutum.
Lu. xi. Qui etiã erat ſurdus. qꝛ accidia facit ho
minẽ tacere a laude dei ꝛ ꝯfeſſiõe peccatoꝝ ꝛ nõ
audire verba dei ꝛ corrigẽtiũ. Guloſus per illoſ
demoniacos qui hitabãt in monumẽtis Mat.
viij. qꝛ gula facit hoĩem paupem ꝛ fetidum ꝛ ſe
pe dirigit ad ſepulcꝝ p inordinatõem vite. Vñ
Eccle. xxxvij. Propter crapulã multi obierunt.
Iracũdus p illũ qui clamabat in templo. qꝛ tu
es filius dei. Luce. iiij. Nam talis clamat cõtra
deũ blaſphemãdo. Superbꝰ p illos filios ſeptẽ
ſacerdotis ſceue. qui pſumẽtes adiurare demões
in nomĩe ieſu quẽ pdicabat Paulus demon exi
ens intrauit in eos vt habetur Actu. xix. Sed vt
dicit Ioan. in canonica. Venit filius dei vt diſ-
ſoluat opa diaboli. Et ideo bñ dr. Tu ꝯtribula-
ſti capita draconũ in aquis ſapie tue. ꝛ ſacial' me
dicine. que tanqȝ tyriacha extinguit venenũ dra
conis ꝛ virtualis grẽ. que vt ꝯtraria expellũt cõ-
traria. ita virtutes ꝛ dona expellũt a mente vicia
omĩa. In cuius figurã Pharao cũ exercitu ſuo
ſignificãs diabolũ in aquis ſubmerſus eſt Exo.
xiiij. Sed vt dicit Aug. qui fecit te ſine te. non
ſaluabit te ſine te. Et ideo principal'r opante co
operari debemus eũdo ad aquas ſermonum ſa-
craꝝ virtutũ vt ꝯfringãtur capita draconũ. Vñ
dr Iſa. lv. Oẽs ſitiẽtes ſupple eternam ſalutem
venite ad aquas ꝛc. al's diceret peccatoribꝰ in fine
ite maledicti in ignẽ eternũ qui paratus eſt diabo
lo ꝛ angelis eius. Mat. xxv. Et ibi quia ſuperbi
fuerũt deo rebelles ſemp punient̃ in inferno A-
poca. xviij. Aſcendit fumus tormẽtoꝝ eius in ſe-
cula ſeculoꝝ. ꝛ qꝛ auaricia inſatiabilis appetit
ſp eos cruciabit ignis inextinguibilis. Iſa. xxxiij
quis poterit de vobis hitare cũ ardoribꝰ ſempit-
nis? Et qꝛ fuerũt ferẽtes luxuria ignis ſulphur
ꝛ ſpũs ꝓcellaꝝ pars calicis eoꝝ. ps. Qui guloſi
fuerunt vt diues epulo nec quidẽ vnam guttaȝ
aque habere poterũt. Inuidi qꝛ nõ letãtur volue-
runt videre bona alioꝝ non poterũt vnqȝ vide-
re ſummũ bonũ deuȝ ꝛ ſanctos Iſa. xxvi. Tollat̃
impius nec videat glãm dei. Iracũdi qꝛ ex ira li
gua ſua blaſphemauerũt deũ linguas ſuas mor-
debunt. ſcḋm illud Apoca. xvi. Commanducaue-
runt linguas ſuas ꝛ blaſphemauerũt viuẽtem
in ſecula ſeculoꝝ qui habent ptãteȝ ſup has pla
gas. Accidioſi quia vermiſ talis triſticie corrodit

eos ꝯſumens vigorem gratie. Ideo vt dr̄ Yſaie vl. vermis eoꝝ .i. ꝯſcīe non moriet̄ remordens q̄ nō egerint bona que potuerunt. ⁊ manꝰ ⁊ pedes ligabūtur vt operari non valeant. Illi igit̄ peccatores beſtiales ⁊ immundi vt porci obſeſſi a demonib⁹ per vicia qui in aquis ſapīe ſacralis medicine ⁊ gratie noluerunt hic liberari ⁊ mundari demum in aquis infernalib⁹ ꝯtribulabuntur ⁊ ſubmergētur. ſicut in figuram demones ītrantes porcos eos precipitantes in aquis ſubmerſerunt. vt habetur Mat. viij. c. ¶ Inſuper qđ dictum eſt. Tu ꝯtribulaſti capita draconū ī aquis poteſt exponi de virgine glorioſa. in qua deus cōtribulauit vicia oīa in ſe confirmando eam virtutem ſanctificatōnis. Unde premittitur. Tu ꝯfirmaſti in virtute tua mare. i. Mariam. deriuatum nomē a mari ꝓpter plenitudinē aquaꝝ gratie. Unde in figuram dr̄ Gene. i. Congregatōes aquaꝝ appellauit maria. idem nomen eſt ſed diuerſo accentu platum. ⁊ Eccleſiaſtes. i. dr̄. Omnia flumina. i. gratiaꝝ in mare intrant. i. Mariā ⁊ mare non redundat. i. per ſuperbiā extra ſe exeundo vltra regulam ſibi a deo prefixam. ⁊ Hieroñ. dicit q̄ in Maria gratie plenitudo ſe infudit. In aquis ergo gratiaꝝ Marie capita draconum ſunt ꝯtribulata ⁊ ꝯfracta quo ad ſeipſam ⁊ quo ad nos. ad hoc nos inducens exemplo vite ſue ⁊ ꝓtectōne ſuoꝝ meritoꝝ ⁊ p̄cum. hoc autem deus prenunciauerat cū dixit ſerpenti antiquo draconi iſti. Ipſa conteret caput tuum. Geñ. iij. Nullam inuenimus mulierem ait Sigiſbertꝰ in ſermone que caput draconis .i. principia viciorū ꝯtriuerit ⁊ ex toto ꝯfregerit niſi Mariā. ⁊ ꝓpterea apriſſime eā ſalutādo dixit ei archangelꝰ Gabriel. Aue gratia plēa. Aue ꝯponit̄ ab a. qđ eſt ſine. ⁊ ve qđ importat punitōem. ve ve ve habitantib⁹ in terra Apoc. viij. ſcribit̄. Ve .i. priuationis diue viſionis ꝓpter peccatū originale. ve cruciationis eterni ignis ꝓpter peccatū mortale. ve tpalis punitōis ꝓpter peccatū veniale. et hec ſunt in habitātib⁹ ſup terrā .i. viatorib⁹. Sz virgo Maria ſine ve originalis nata ab oī mortali immaculata a venia p̄ſeruata. Et ideo aue. i. ſine ve aliq̄. De ve originali pōt illud intelligi. Ve eis .i. primis parentib⁹. q2 receſſerunt a me. i. p inobedientiam mei p̄cepti. ⁊ iſtud ve tranſfundit̄ in omnes deſcendentes ab eo p peccatum originale excepto xp̄o. Sed virginem conſtat ab originali eſſe mūdatam in vtero ait Bern̄. que ſancta fuit anꝗ̄ nata. De ve peccati mortalis dr̄ Yſa. i. Ve genti peccatrici populo graui iniquitate. ſemini nequam. filijs ſceleratis dereliquerūt deū. blaſphemauerūt ſanctū iſrael. abalienati ſunt retrorſum. Ubi no. vij. vicia capitalia que ſunt ſeptē capita draconū quib⁹ parat̄ ve dānatōis. ¶ Primum eſt vicium gule. ⁊ huic dedita gēs dicitur gens peccatrix qđ importat habitū ꝑmanentem. Nullū eñ viciū ita ꝑmanet ⁊ hituatū eſt in nobis vt gula. ⁊ que citius exerceat̄. nam puer totꝰ eſt deditus gule. ⁊ ſi ab alijs abſtineat ⁊ quis eſt ille ait Aug. in li. confeſ. qui vltra metas neceſſitatis ñ rapiat̄ aliqñ. i. comedendo ⁊ bibendo. vel plus debito vel ardētiori auiditate. ⁊ cum mortaliter in eo offendit̄. q2 hoc ñ eſt ſp. tunc de eterne cruciatōis ſequit̄ ñ penitēris. Yſa. v. Ve qui cōſurgitis mane ad ebrietatē ſectādā ⁊c. Sz Maria ab hoc vicio libera fuit. Uñ Amb. in libro de virginib⁹ de ea ait. Quis explicare valeat ciboꝝ eius parſimoniā officioꝝ redūdantiam. ⁊ cū reficiendi neceſſitas erat. cibus ei obuius erat qui mortem arceret non qui delitias miniſtraret.

Scđm caput draconis eſt accidia. ⁊ hoc eſt ꝓplus grauis iniquitate. Quia accidia ſm̄ Damaſce. aggrauat animum vt nil boni ei agere libeat. ſed de diſſolutis corde dr̄ Eccle. ij. Maria autem fuit ſine hoc de accidie. Unde audito q̄ cognata Elizabeth erat grauida abijt in montana cū feſtinatōne ad eam vt ſibi ſeruiret. Lu. i. ¶ Tertiū caput draconis eſt luxuria. ⁊ hoc eſt ſemē nequā quia nequiter effundit ſemen. Sed vt dr̄ Naū. iij. Ve ciuitas ſanguinum .i. anima dedita luxurijs vniuerſa mendacij dilatōe plena. Maria autem virgo ante partum in partu ⁊ poſt partum. ipſa eſt porta in domo dñi per quam dñs exiuit ⁊ introiuit ſolus ſemꝑ clauſa. vt vidit in viſione Ezechiel ꝓpheta. Ezech. iij. c. ¶ Quartum caput eſt auaricia. ⁊ iſti vicio dediti ſunt filij ſcelerati. Eccle. x. Auaro nil eſt ſceleſtius. hic ei aīam ſuam venalē hz. ſ3 de his qui ꝯgregāt auariciam ⁊c. dr̄ Abacuc. ij. Maria vero ita liberalis fuit vt aurum ſibi p̄ſtatum a magis cito pauperibus diſtribueret. ita vt agnum in die purificatōis offerre nō poſſet. ſ3 vt paupcula par turturum aut duos pullos columbaꝝ. Lu. ij. ¶ Quintum caput eſt ſupbia cum inani glā. ⁊ hi ſunt qui dereliquerunt deum. p nllm eñ vicium ita recedit̄ a deo ⁊ bellatur contra deum ſicut per ſuperbiam. Sed de corone ſuperbie dr̄ Yſaie. xxviij. Nāz detracta eſt ad inferos ſupbia tua. Yſa. xiiij. Singulariter aūt Maria de humilitate commendatur. Hiero. Prima Marie virtus fundamētū oīm virtutū humilitas. ⁊ ipſa ait. Quia reſpexit humilitatem ancille ſue. Lu. i. ¶ Sextum caput ē ira per quam homīes peſſimi blaſphemauerunt ſanctū iſrl'. Sed de eis qui pdiderūt ſuſtinentiā Eccle. ij. i. patiam. i. victi ab ira. Uirgo ſingularis inter omnes mitis nos culpis ſolutos mites fac ⁊ caſtos. canit eccīa de glorioſa virgine Maria. Reuolue ſcripturam nunꝗ̄ inuenies aliquid durum vel aſpērum ex ore virginis ꝓceſſiſſe vel in opere. Sed tota pulcra ⁊ ſuauis vt dicit̄ Cātico. iiij. c. ¶ Septimū caput eſt inuidia. et hi

alienati ſunt retrorſum a deo qui om̄ia bona ſua cõicat. Inuido aũt diſplicet ꝙ aliquis hẽat bõa ⁊ ſic alienus eſt a ↄditõib⁹ dei. Sed vt dr̃ in epiſtola Jude.ij.c. Ue his qui abierũt in viam Cayn ⁊ Chore ⁊c. hi ꝑ īuidiā moti. primus occidit Abel alius fecit ↄiuratõem ↄtra Aarõ ⁊ male pẽrierũt. O q̄ ardẽter virgo Maria cõicat ⁊ ꝓcurat hoīb⁹ bona. Dib⁹ ait Bern̄. ſinum miſericordie ſue apit. ⁊ de plenitudine eius oẽs accipiũt eger curatõnẽ. triſtis ↄſolatõnẽ. captiu⁹ redẽptionem. peccator veniā. iuſtus grām. angeli glām dei filius carnis ſubſtāriā. Vñ ꝗ̄ dictum fuit ei. Aue. i. ſine ve alic⁹ capitalis vicij. ⁊ ſic in aquis ſue grē ↄtribulaſti tu deus capita draconũ. i. vicia. ¶ Tertium de pene. ſ. tꝑalis incurrit̃ ꝑ peccatũ veniale. Deus. n. ait Gre. delictũ hoīs ſine vltõne nõ patit̃. Aut. n. homo punit ꝑ ſeipm̄. ſ. per ſufficientẽ ↄtritõem. Aut deus cũ hoīe. de pe. di. i. ſi peccatũ. Deus cũ hoīe punit qñ ꝑ penas in pñti vel in purgatorio patienter toleratas peccata purgat. ſ. venialia. de quo ve põt intelligi illud Mich. ij. Ue qui cogitatis inutile. qd̄ de ſe videtur veniale. Sed virgo Maria ſola ab huiuſmõi ve fuit īmunis. Vñ Augu. Si oẽs ſancti ⁊ ſancte dum hic viuerẽt interrogati fuiſſent ſi peccatũ hr̃ent oẽs vna voce rñderẽt. Si dixerimus q2 peccatũ ñ hẽmus ipſi nos ſeducimus. excepta ſancta virgine Maria. ⁊ ſic caput draconis. i. primos motus peccatoꝝ ↄtriuit ⁊ ↄfregit in aquis ſue gratie.

¶ Explicit Proemium

Incipit tabula ſecunde

ptis que hꝫ. xvj. Titulos. quoꝝ quilibet hẽt capitula multa. que capl'a habent plures. §.

Primus titulus de auaricia.

cuius primum capitulũ eſt ꝑ modum predicatõnis. tractans de deteſtatõe ip̄ius auaricie de auaricia inſatiabili cupiditate

¶ Scdm̄ ca. per modum predicatõnis

¶ Tertium ca. per modum predicatõnis. de ſex prauitatibus auaricie

¶ Quartũ ca. de ſpecie auaricie que dr̃ ſimonia

¶ Quintum ca. de ſpecieb⁹ ſimonie vbi valde diffuſe tractat̃ de ſimonia. que committitur et circa ſacramenta ſingula. ⁊ circa beneficia. et circa actus ſpūales vt eſt baptiſare. ↄfirmare. corrigere. predicare. ⁊ hmõi. ⁊ circa ſepulturas. et circa ingreſſum religionis. ⁊ circa patronatum

¶ Sextum. c. de Uſura ꝑ modũ p̄dicatõnis

¶ Septimum. c. diffuſe de materia vſuraꝝ. Et ibi agitur de multiplici modo vſuraꝝ. ſ. de illa q̄ ↄmittit̃ in mutuis expſſis. ⁊ in pignorib⁹. et in depoſitis. ⁊ in ſocietatib⁹. ⁊ in ſoccidis animaliũ ⁊ in ſecuritatib⁹. ⁊ in cambijs

¶ Octauum. ca. de contractib⁹ vſurarijs. vt de emptõne ⁊ venditõe.

¶ Nonũ. c. de coopatõe ⁊ ꝑticipatõne vſure.

¶ Decimum. ca. de manifeſtis vſurarijs ſi recipi pñt ad eccl'iaſticam ſepulturam.

¶ Undecimũ. c. de materia mõtis de florẽtia; et impſtitoꝝ venetijs ⁊ locis genueſium. vtrum. ſ. ſit licitum recipe tales redditus quos cõitas ↄcedit annuatī ſoluẽtib⁹ p̄ſtātias. ⁊ vtꝝ ſit licitum emere talia iura. Circa que ponit̃ longus tractatus. ⁊ varie opiniones ponuntur.

¶ Duodecimum ca. eſt de Rapina per moduꝫ predicatõis.

¶ Decimũtertium. c. diffuſe de rapina ⁊ ꝑticipantib⁹ in ea ⁊ tallijs ſeu p̄ſtantijs que iponuntur iniuſte ⁊ exactõib⁹ indebitis que fiũt a dñiſ vel officialib⁹ eorũ ⁊ pedagijs ⁊ gabellis

¶ Decimũquartũ. c. de furto per modũ p̄dicatõnis ⁊ alienorum vſurpatõne.

¶ Decimuquintũ. c. de multis ſpecieb⁹ ſeu modis furti. Et ibi hẽtur de inuẽtis. ſ. que ſibi retinentur ⁊ de pignore. ⁊ de ↄmodato ⁊ de depoſito ⁊ de locatõe ⁊ ↄductõe ⁊ de p̄ſcriptõne. quõ. ſ. in his ↄmittat̃ furtum vel aliud peccatuꝫ.

¶ Decimũſextum. ca. de negociatõne mũdiali ſceleſta ideo cauẽda quia fraudulenta.

¶ Decimũſeptimũ. c. de varijs fraudib⁹ negociatoꝝ que committuntur in negociando.

¶ Decimũoctauũ. c. de falſificatõne multiplici mẽſuraꝝ. ⁊ ibi agit̃ de falſificatõe in mẽſuris et ponderib⁹ ⁊ in monetis ⁊ in ſcripturis ⁊ in bullis ⁊ in inſtrumentis ⁊ in ferib⁹ filiorum.

¶ Decimumnonũ. c. de iniuſticia que fit in iudicijs ⁊ quo ad iudicem ⁊ quo ad accuſatorem et quo ad reum et quo ad teſtem ⁊ quo ad aduocatum ⁊ ꝓcuratorem

¶ Uiceſimũ. c. de acceptõne ꝑſonaꝝ in officijs.

¶ Uiceſimumprimũ. c. de ſacrilegijs in q̄tũ ꝑtinet ad auariciā de tinentib⁹ legata eccl'e

¶ Uiceſimũſcdm̄. c. de ꝓditione criminali.

¶ Uiceſimũtertium. c. de turpi lucro ex artificõ ꝓhibito. et ibi de ludo alearum. et de ludo ꝑ modum predicatõis

¶ Uiceſimũquartũ. c. d' inhũanitate eradicāda

¶ Uiceſimumquintum. c. de inquietudīe mentis ⁊ nimia ſollicitudine.

Secũdus titulus de Reſtitutionibus

¶ Primũ. c. de reſtõe in genere vbi ponunt̃ centum articuli. xx. manus rapientium quaꝝ quelibet hꝫ quinqꝫ digitos. i. modos. ⁊ ſic ſunt centuꝫ modi in quib⁹ fit reſtõ vel erogatio. ⁊ hoc ꝑ modum p̄dicatõnis. Ibi etiam de multiplici naui